

O'QITISHDA MULTIMEDIA VOSITALARINING ROLI

Toshpo'lotova Jasmina Nuriddin qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

Matematika va Informatika yo'nalishi talabasi
jasminatoshpulotova06@.com (97) 389-83-78

Ahmatov Rustam Ahmat o'g'li

Shahrisabz davlat pedagogika instituti talabasi
rustamaxmatov708@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14776719>

Annotatsiya. Mazkur maqolada multimedia vositalarining ta'lim jarayonidagi roli, ularning o'quvchilar faolligi va bilim olish samaradorligini oshirishdagi ahamiyati, shuningdek texnologiyadan foydalanishda uchraydigan muammolar va ularni hal qilish usullari yoritilgan.

Annotation. This article highlights the role of multimedia tools in the educational process, their significance in enhancing student engagement and learning efficiency, as well as the challenges in using technology and ways to address them.

Аннотация. В данной статье рассматривается роль мультимедийных средств в образовательном процессе, их значение для повышения активности учащихся и эффективности усвоения знаний, а также проблемы использования технологий и пути их решения.

Kalit so'zlar. Multimedia, o'qitish, ta'lim jarayoni, interaktivlik, o'quvchilar, diqqatni saqlash, tushunish, individual yondashuv, qiziqarli, samaradorlik.

Keywords. Multimedia, teaching, educational process, interactivity, students, attention retention, comprehension, individualized approach, engaging, efficiency.

Ключевые слова. Мультимедиа, обучение, образовательный процесс, интерактивность, учащиеся, удержание внимания, понимание, индивидуальный подход, увлекательность, эффективность.

Zamonaviy ta'lim tizimida multimedia vositalarining ahamiyati kundan-kunga ortib bormoqda. Ushbu texnologiyalar o'qitish jarayonini yanada samarali, qiziqarli va interaktiv qilish imkonini beradi. Multimedia vositalari, xususan, videodarslar, animatsiyalar, Taqdimotlar va interaktiv dasturlar o'quvchilarning mavzuni tushunishini osonlashtiradi hamda ularning qiziqishini oshiradi. Bugungi kunda ta'lim sohasida raqamli texnologiyalardan foydalanish nafaqat o'quvchilar uchun, balki o'qituvchilar uchun ham yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Ushbu maqolada multimedia vositalarining o'qitishdagi o'рни, ularning afzalliklari va ta'lim sifatini oshirishdagi roli tahlil qilinadi.

Zamonaviy ta'lim tizimi multimedia vositalarining imkoniyatlaridan samarali foydalanishni talab qiladi. Ushbu vositalar ta'lim jarayonini boyitib, murakkab mavzularni tushuntirishni osonlashtiradi va o'quvchilarning qiziqishini oshiradi. Multimedia vositalari o'qitish samaradorligini oshiruvchi kuchli vositalardan biri bo'lib, quyida ularning o'qitish jarayonidagi o'рни, ulardan foydalanish usullari va afzalliklari tahlil qilinadi. Multimedia vositalari darsni qiziqarli va interaktiv qilishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ular yordamida murakkab tushunchalarni vizual va eshitish imkoniyatlari bilan birlashtirib, o'quvchilar uchun

tushunarliroq qilib yetkazish mumkin. Masalan: geometrik shakllarning uch o'lchamli modellarini yoki tarixiy jarayonlarni animatsiyalar orqali ko'rsatish o'quvchilarning darsni yaxshiroq tushunishiga xizmat qiladi. Shuningdek, bu vositalar o'qituvchining vaqtini tejab, bilimlarni taqdim etishda yuqori samaradorlikka erishish imkonini yaratadi.

Videodarslar, animatsiyalar va Taqdimotlar yordamida mavzuni tushuntirish orqali yuqori samaradorlikka erishish mumkin. Videodarslar murakkab mavzularni vizual tarzda tushuntirish imkonini beradi, bu o'quvchilarga mavzuni yaxshiroq o'zlashtirishda yordam beradi. Animatsiyalar esa harakatni ko'rsatish zarur bo'lgan mavzularni tushuntirishda foydalidir. Masalan: geometriyada uchburchakning o'zgarishini yoki fizika darslarida energiyaning harakatini animatsiyalar orqali ko'rsatish samaradorlikni oshiradi. Taqdimotlar esa asosiy tushunchalarni qisqa va lo'nda taqdim etish uchun samarali vositadir.

Multimedia vositalaridan foydalanish orqali o'quvchilarning faolligini oshirish mumkin. Masalan: o'yinlar, krossvordlar va testlarni elektron shaklda taqdim etish o'quvchilarni faolroq ishtirok etishga undaydi. Virtual laboratoriyalar esa fanlar bo'yicha tajribalarni amalga oshirish imkonini beradi. Individual ta'limga moslashtirilgan multimedia resurslari har bir o'quvchining bilim olish jarayonini o'z ehtiyojlariga moslashtirish imkonini beradi.

Zamonaviy texnologiyalar ta'lim samaradorligini oshiradi. Misol uchun: onlayn ta'lim platformalari va mobil ilovalar o'quvchilarga istalgan vaqtda va joyda o'qish imkonini yaratadi. Elektron darsliklar va video materiallarni o'z ichiga olgan platformalar o'quvchilarga qulay sur'atda bilim olish imkoniyatini taqdim etadi. Ko'plab maktab va universitetlarda multimedia vositalaridan foydalanish tajribalari ijobiy natijalar bermoqda va ta'lim samaradorligini oshirishga yordam bermoqda.

Multimedia vositalarining psixologik va pedagogik jihatlari ham muhim ahamiyatga ega. Multimedia vositalarining ta'lim jarayonidagi samaradorligi nafaqat texnik jihatlar bilan cheklanadi, balki psixologik va pedagogik asoslar bilan mustahkam bog'langan. Bu vositalar o'quvchilarning aqliy rivojlanishiga, qiziqishi va motivatsiyasiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Masalan: vizual va audial ma'lumotlarni birgalikda taqdim etish miyaga ma'lumotni tezroq qabul qilish va qayta ishlashda yordam beradi. Shuningdek, interaktiv vositalar o'quvchilarning e'tiborini jalb qilishda samarali hisoblanadi.

Multimedia vositalari orqali individual yondashuvni amalga oshirish. Har bir o'quvchi individual ta'lim yondashuviga muhtoj bo'lib, multimedia vositalari bu jarayonni osonlashtiradi. Moslashtirilgan ta'lim platformalari va o'quv dasturlari o'quvchilarni bilim darajasi va qiziqishlariga mos materiallar bilan ta'minlash imkonini beradi. O'quvchilarga o'zlariga qulay vaqtda darslarni qayta ko'rib chiqish imkoniyati yaratish, individual o'zlashtirishni yaxshilashga yordam beradi.

Elektron ta'lim platformalarining juda keng imkoniyatlari mavjud. Google Classroom, Moodle, yoki Khan Academy kabi elektron platformalar o'quvchilarga dars materiallarini taqdim etish, nazorat ishlari o'tkazish va o'zlashtirish jarayonini kuzatish imkoniyatlarini beradi. Masofaviy ta'limda samarali foydalanish imkoniyatlarini yaratadi.

Shu bilan birga, Multimedia vositalarini ta'lim jarayonida qo'llashda texnik muammolar, o'qituvchilarning malakasizligi va internet tezligining pastligi kabi qator muammolar yuzaga kelishi mumkin. Bunday muammolarni hal qilish uchun maxsus treninglar tashkil etish, texnik jihozlar bilan ta'minlash va internet infratuzilmasini yaxshilash zarur.

Xulosa qilib aytganda, multimedia vositalarining o'qitishdagi roli juda katta. Ular o'quv jarayonini yanada interaktiv va samarali qiladi. Multimedia vositalari orqali o'quvchilar faqat matn yoki ovozdan emas, balki vizual tasvirlar, video, animatsiyalar va interaktiv elementlar orqali ham ma'lumot olishadi. Bu esa o'qitishning eng samarali shakllaridan biriga aylanadi, chunki o'quvchilarning e'tiborini jalb qiladi va ularni darslarga yanada qiziqtiradi.

Multimedia vositalari o'quvchilarning fikrlash va tasavvur qilish qobiliyatlarini rivojlantiradi, ularga turli xil tasvirlar va namoyishlar yordamida murakkab mavzularni oson tushunishga imkon beradi. Masalan: ilmiy tajribalar yoki murakkab matematik masalalar multimedia yordamida aniq va tushunarli tarzda ko'rsatilishi mumkin. Bu esa o'quvchilarga mavzuni yaxshiroq o'zlashtirish va uni real hayot bilan bog'lash imkonini beradi. Shuningdek, multimedia vositalari o'qituvchilarga darslarni o'ziga xos va ijodiy shakllarda o'tish imkoniyatini beradi, bu esa o'quvchilarni yanada faollashtiradi. Turli xil multimedia materiallari yordamida o'qituvchilar o'quvchilarga turli usullarni taklif qilib, har birining o'ziga xos o'rganish uslubini inobatga olishadi. Shunday qilib, multimedia vositalari o'qitishda muvaffaqiyatga erishish va ta'limni yangicha shaklda taqdim etishda muhim ahamiyatga ega. O'qitishdagi samaradorlikni oshirish uchun bu vositalarni to'g'ri va samarali foydalanish juda zarur.

References:

1. Musurmanova, Yayra, and Jasmina Toshpo'lotova. "Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida iqtisodiy jarayonlar va moliyaviy munosabatlarning transformatsiyasi." *Nashrlar* (2024): 38-41.
2. Muhammadiyev, Alijon, and Shukurullo Aliqulov. "PROSPECTS OF USING COMPUTER TECHNOLOGIES IN MODERN EDUCATION." *Наука и технология в современном мире 3.3* (2024): 90-92.
3. Musirmonov, Shohboz, and Jasmina Toshpo'lotova. "Moliya bozorini rivojlantirishda yashil iqtisodiyotga o'tishining muammolari va yechimlari." *Nashrlar* (2024): 374-377.
4. Madadjon, O'Ktamov. "PEDAGOGIKA OLIY TA'LIM MUASSASALARI TALABALARINING INFORMATIKADAN AXBOROT-TEXNOLOGIK KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI." *Academic research in educational sciences 4.CSPU Conference 1* (2023): 275-281.
5. Musurmanova, Yayra, and Jasmina Toshpo'lotova. "SHAXSLARDA TAVAKKALCHILIK BILAN BOG'LIQ VIRTUAL O'YINLARGA MOYILLIGINI PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI." *Universal xalqaro ilmiy jurnal 1.4* (2024): 776-777.
6. Musurmanova, Yayra, and Jasmina Toshpo'lotova. "XXI ASR YOSHLARINING AXBOROT PSIXOLOGIK XAFSIZLIGINI TA'MINLASH MASALALARI." *Universal xalqaro ilmiy jurnal 1.4* (2024): 445-447.
7. Toshpo'lotova, Jasmina, and Yayra Musurmanova. "CURRENT ISSUES OF TEACHING UZBEK AND RUSSIAN LANGUAGES IN THE PROCESS OF GLOBALIZATION." *Models and methods in modern science 3.6* (2024): 187-191.

8. Musurmanova, Yayra, and Jasmina Toshpo'lotova. "TEXNIKA OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA XORIJIY TILLARNI O 'QITISHNING DOLZARB MASALALARI." *Прикладные науки в современном мире: проблемы и решения* 3.3 (2024): 10-12.
9. Toshpo'lotova, Jasmina, and Yayra Musurmanova. "TA'LIM TIZIMIGA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH VA INTEGRATSIYALASH MASALALARI." *Общественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования* 3.3 (2024): 46-49.
10. ShukurulloFayzullo o'g'li, A. (2024). TA 'LIMDA MULTIMEDIYA TEXNOLOGIYALARINI QO 'LLASH. *PEDAGOGS*, 50(2), 51-55.
11. Aliqulov, Sh. "M. Yaxiyaxonova. Ta'lim samaradorligini oshirishda kreativ va zamonaviy metodlarning ahamiyati. Raqamli ta'lim muhitida fanlararo integratsiyani Qo'llashning ta'lim samaradorligiga ta'siri: xalqaro Tajribalar va rivojlanish istiqbollari." (2024).
12. Muhammadiyev, Alijon, and Shukurullo Aliqulov. "PROSPECTS OF USING COMPUTER TECHNOLOGIES IN MODERN EDUCATION." *Наука и технология в современном мире* 3.3 (2024): 90-92.
13. FAYZULLO, ALIQULOV SHUKURULLO. "TA'LIM JARAYONIDA MULTIMEDIA VOSITALARINI QO 'LLASH." *JOURNAL OF NEW CENTURY INNOVATIONS* 45.2 (2024): 61-65.
14. Aliqulov, Shukurullo, Ziyavutdin Turayev, and Javlon Nishonov. "BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING MATEMATIK SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA TIMSS XALQARO BAHOLASH DASTURINING ROLI VA AHAMIYATI." *Молодые ученые* 2.10 (2024): 85-90.
15. Fayzullo o'g'li, Shukurullo. "Aliqulov." "TA 'LIMDA MULTIMEDIYA TEXNOLOGIYALARINI QO 'LLASH." *PEDAGOGS* 50 (2024): 51-55.
16. Shamsiddinov, G'iyosjon, Barchin Ro'ziqulova, and Laziza Inatillayeva. "BOSHLANG 'ICH TA'LIMDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH USULLARI VA AFZALLIKLARI." *Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования* 3.10 (2024): 39-41.
17. Shamsiddinov, G'iyosjon, Umida Nurmaxmatova, and Durdona Turayeva. "INFORMATIKA VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING TA'LIM JARAYONIDAGI O'RNI." *Science and innovation in the education system* 3.4 (2024): 102-105.
18. Shamsiddinov, G'iyosjon, Jasmina Murodulloyeva, and Durdona Turayeva. "GLOBAL IQLIM O 'ZGARISHI SHAROITIDA EKOLOGIK BARQARORLIKNI SAQLASHNING ZAMONAVIY, INNOVATSION USULLARI." *Инновационные исследования в современном мире: теория и практика* 3.3 (2024): 103-106.